

Юрій Євгенович Репіло (доктор військових наук, професор)

Віктор Вікторович Російцев

Василь Васильович Школяренко (кандидат технічних наук, старший дослідник)

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Київ, Україна

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ МЕТОДІВ ПЛАНУВАННЯ ВОЄННИХ ДІЙ ПРИЙНЯТИХ У НАТО

Стаття розглядає методи планування воєнних дій прийняті в НАТО. Наразі, серед науковців і розробників доктрин не має єдиного бачення щодо переліку основних методів планування НАТО та порядку їхнього використання в окремій країні Альянсу. Спільні стандарти планування є ключовим елементом досягнення взаємосумісності із державами-членами НАТО. Відсутність розуміння щодо переліку основних методів планування не дає організувати їхнє впровадження в діяльність ЗС України. Це ускладнює виконання рішень керівництва держави щодо досягнення взаємосумісності ЗС України із країнами-членами НАТО.

Метою статті є створення та аналіз зведеного переліку основних методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО. Для цього уточнено відомі переліки методів планування воєнних дій НАТО з урахуванням останніх змін у керівних документах Альянсу і його окремих країн. Крім цього, перелік доповнено методами планування у межах концепції операції провідної країни НАТО та методами планування ООН. У результаті отримано невичерпний але репрезентативний перелік 44 методів планування НАТО, його окремих країн та видів ЗС країн НАТО, які потенційно можуть використовуватись в окремій країні Альянсу

Результати аналізу зведеного переліку методів планування показують, що окрема країна Альянсу не зобов'язана користуватись стандартами НАТО щодо планування на національному рівні. Ба більше, використання національних стандартів планування в операції НАТО можливе в межах концепції операції провідної країни Альянсу. Результати дослідження свідчать, що окрема країна член НАТО та види її збройних сил можуть мати національні стандарти планування, які враховують їхні умови та особливості. Отримані результати доцільно врахувати під час запровадження методів планування воєнних дій провідних країн світу до національних стандартів планування ЗС України.

Подальші дослідження, на нашу думку, доцільно спрямувати на їх класифікацію, порівняння та виділення умов і чинників, що впливають на результативність методів планування воєнних дій як у цілому, так і за рівнями управління. Вважається, що це дозволить обґрунтовано оцінювати вплив методів планування воєнних дій на планування їх прогнозовану результативність воєнних дій.

Ключові слова: *метод планування воєнних дій НАТО, MDMP, TLP, OPP, JOPP, JPP.*

Вступ

У ЗСУ продовжується виконання рішень політичного керівництва країни щодо досягнення взаємосумісності із країнами НАТО [25]. Взаємосумісність - це спроможність до спільних, узгоджених, ефективних та результативних дій з метою досягнення тактичних, оперативних та стратегічних цілей у сфері оборони [26]. Взаємосумісність досягається використанням спільної мови, процедур, термінології і доктрин [27]. У ЗС України триває робота щодо запровадження методів (процесів, процедур) планування воєнних дій прийнятих у країнах НАТО.

Відбір окремих методів роботи для розбудови системи управління військами побудованої на засадах і принципах провідних країн НАТО є складним завданням. У НАТО використовують сотні методів планування. Кожна провідна країна Альянсу має власні підходи до планування дій.

Крім цього, обрані методи повинні забезпечити ефективність управління на рівні не менше, ніж необхідний. Вирішення такого завдання потребує створення відповідного науково-методичного апарату. Однак задачам порівняння і вибору відповідних методів планування мають передувати задачі їх перелічення та опису.

Постановка проблеми. Наразі, серед науковців та розробників доктрин, відсутня єдина позиція щодо методів планування воєнних дій прийнятих у країнах Альянсу. Розбіжності у визначенні основних методів планування призводять до неможливості їх впровадження у діяльність ЗС України.

Різні погляди на такий перелік, призвели до того, що в рішенні першого заступника Міністра оборони України “щодо контролю впровадження в освітній процес процедур планування і прийняття рішень за стандартами НАТО” [28] із трьох

згаданих методів (OPP, TLP, MDMP), лише один (OPP) є стандартом планування НАТО. Решта два є методами планування сухопутних військ (СВ) США (TLP, MDMP). До того ж, під назвою OPP у НАТО існує два різні методи планування: НАТО та ЗС Канади. Отже відсутність єдиного бачення щодо основних методів планування воєнних дій, ускладнює виконання рішень політичного керівництва щодо досягнення взаємосумісності із країнами Альянсу.

Розв'язати існуючі суперечності можливо за допомогою створення переліку основних методів планування НАТО та його окремих країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питаннями аналізу та впровадження в діяльність ЗС України методів планування бою за стандартами НАТО займалися [1–10, 12, 14, 43]. Збройними Силами України та СВ ЗСУ видані керівні документи і публікації, щодо процедур планування країн НАТО [22, 29–31]. У вищих військових навчальних закладах та окремих військових організаційних структурах опубліковано науково-методичні видання [20, 32, 33].

Результати аналізу означених вище публікацій свідчать про розбіжності у баченні авторів стосовно переліків основних методів планування НАТО табл.1.

Таблиця 1

Розбіжності у національних доктринальних, наукових і науково-методичних публікацій стосовно основних методів планування операцій (бою) НАТО

Основними процесами планування НАТО на думку авторів публікацій є:			
MDMP/ TLP	APS/MDMP/ TLP	JOPP/TLP/ MDMP	OPP/TLP/ MDMP
[3, 4, 14]	[31–33]	[1, 12]	[28]
MDMP – Military Decision-making Process (Військовий процес прийняття рішень) СВ США TLP – Troop Leading Procedures (Процедури управління підрозділом) СВ США APS – Army Problem Solving (Методика вирішення проблем СВ США) JOPP – Joint Operations Planning Process (Процес планування об'єднаних операцій) ЗС США, який втратив чинність у 2017 році та замінений на JPP Joint Planning Process/ Процес об'єднаного планування OPP – Під такою аббревіатурою у НАТО існує два різні процеси: 1. Процес планування операцій НАТО стратегічного і оперативного рівнів відповідно Директиви з планування всеохоплюючих операцій (OPP/COPD - Operations planning process/ Comprehensive Operations Planning Directive); 2. Процес оперативного планування збройних сил Канади який використовується на оперативному і тактичному рівнях (Operational planning process).			

Розв'язати встановлені суперечності пропонується за допомогою створення і аналізу переліку методів планування НАТО. Створення переліків частково започатковано у роботах [5, 7, 13, 34, 35].

У роботі [35], дослідником з США перелічено основні методи планування ЗС США за видами збройних сил. Вченими із Словаччини розроблено перелік методів планування НАТО [13]. У доктрині НАТО APP-28 [34] перелічено основні методи планування НАТО та її 11 країн-членів. Робота [7] доповнила роботу [35] процесами планування СВ США. У статті [5] позначено місце планування воєнних дій у доктринальному забезпеченні СВ США.

Водночас праці [7, 15] не містять інформації щодо процесів планування космічних сил та берегової охорони США, а стаття [13] не містить інформації щодо змін у процесах планування запроваджених останніми редакціями доктринальних публікацій НАТО AJP-5, COPD та APP-28. Отже, на сьогодні існує декілька застарілих, неповних і розрізнених переліків методів планування НАТО. Зведений перелік який би дозволив провести аналіз підходів НАТО до класифікації, відсутній. Це спричиняє розбіжності у поглядах розробників та дослідників щодо визначення основних методів планування НАТО табл. 1.

Метою статті є створення та аналіз зведеного переліку основних методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО.

Виклад основного матеріалу дослідження

Створення зведеного переліку основних методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО було розпочато з уточнення переліку [13]. Зазначена робота опублікована до оновлення керівних документів НАТО з планування у 2019-2021 роках [21, 34, 36]. Нові редакції доктрин, змінили Процес планування оперативного рівня (OLPP згідно AJP-5) на процес планування операцій оперативного рівня відповідно COPD. Стандарт APP-28 запровадив новий процес планування тактичного рівня НАТО.

Крім цього APP-28 дозволив країні, яка формує штаб (за концепцією провідної країни / lead nation concept) [16], використовувати національний процес планування [34]. Отже крім трьох основних методів планування визначених [21, 34], у операції НАТО потенційно можуть використовуватись, ще як мінімум 32 методи планування дій сухопутних військ країн-членів НАТО. На цій підставі, вибірку методів планування НАТО необхідно доповнити національними процесами відповідних країн. Поряд з тим, перелічення методів роботи всіх країн-членів НАТО не входило до завдань нашого дослідження. Ми обмежимося методами дванадцяти країн зазначених у [13, 34]. Результати уточнення роботи [13] представлені у табл. 2.

Відповідність методів і рівнів планування НАТО				
Рівень планування	Рівень штабу	Назва процесу планування		
Стратегічний	SHAPE	SL OPP/ COPD		
Оперативний	JFC HQ	OL OPP/ COPD	TP	Lead nation DMP
Тактичний	CC HQ			
	Армійський корпус – Батальйон			
SHAPE – Supreme Headquarters Allied Powers Europe (Штаб верховного головнокомандувача Об'єднаними збройними силами НАТО в Європі)				
JFC HQ – Joint Force Commands Headquarters (Штаб об'єднаних сил)				
CC HQ – Component Commands Headquarters (Штаб видового компоненту об'єднаних сил)				
NCRP – NATO Crisis Response Process (процес НАТО з реагування на кризи)				
SL OPP/COPD – Strategic Level Operations Planning Process/Comprehensive Operations Planning Directive (Процес планування операцій стратегічного рівня відповідно Директиви COPD у рамках NCRP)				
OL OPP/COPD – Operational Level Operations Planning Process (Процес планування операцій оперативного рівня відповідно Директиви з планування всеохоплюючих операцій у рамках NCRP)				
TP – Tactical Planning for Land Forces (Тактичне планування сухопутних військ)				
Lead nation DMP – Lead nation Decision-Making Process (Процес планування провідної країни операції)				
Допоміжні методи роботи об'єднаних штабів				
CUOE/CPOE Comprehensive Understanding / Preparation of the Operating Environment – Всеохоплююча оцінка/підготовка середовища (два взаємозамінних терміни позначення методу роботи з оцінювання операційного середовища)				
JIPOE – Joint Intelligence Preparation of the Operating Environment (Об'єднана розвідувальна підготовка операційного середовища)				
Joint Targeting Process – Об'єднаний процес планування ураження (летального і не летального)				
Методи планування окремих країн членів НАТО зазначені у [34, 37], які потенційно можуть бути використані в операції НАТО згідно концепції провідної країни				
<i>Методи з однаковими назвами у таблиці є різні</i>				
CA OPP – Канада		NOR Planning Process – Норвегія PRT Military		
DNK Tactical Estimate – Данія		Decision Process – Португалія		
ESP Tactical Planning Process – Іспанія		UK Tactical Estimate – Великобританія		
FR MEDOT – Франція		DEU MDMP – Німеччина		
ITA TLPP – Італія		US MDMP – США		
NLD TBM – Нідерланди		SVK MDMP – Словачія		

З іншого боку, варто зауважити, що APP-28 також не містить вичерпний перелік методів планування зазначених у ньому країн. Керівні документи НАТО не вимагають від країн Альянсу обов'язкового використання процедур НАТО на національному рівні. Тому об'єднані штаби ЗС США, використовують свої два взаємопов'язані методи об'єднаного планування (Joint Planning Process, Operational Design Methodology) [38], а на тактичному рівні, ЗС США мають власні видові доктрини та методи планування (таблиця 3) [7]. Таким чином, враховуючи концепцію провідної країни НАТО, можливо припустити, що методи планування інших видів ЗС США (або інших країн Альянсу) можуть бути використані і під час спільних дій НАТО.

Для створення переліку методів планування ЗС США використані роботи [7, 15]. Зазначені роботи доповнені відсутніми у них процесами планування Космічних сил і Берегової охорони ЗС США та допоміжними методами роботи об'єднаних штабів.

Як видно з табл. 3, у СВ США застосовують п'ять методів планування воєнних дій (MDMP, TLP, RDSP, APS, Design methodology). Одночасне використання п'яти процесів можливе у рамках

концепції Інтегрованого планування (Integrated planning). Зміст інтегрованого планування полягає у тому, що планування повинно проводитись, як на концептуальному так і деталізованому рівні. Концептуальне планування скерує деталі плану, однак деталі можуть мати безпосередній вплив на загальну концепцію дій. Відповідно, під час інтегрованого планування використовується не один процес, а декілька одночасно, взаємодоповнюючи один одного. Нижче будуть дані короткі характеристики кожного з цих методів.

Методика вирішення проблем (APS/Army Problem Solving) це загальний аналітичний підхід для вирішення будь яких проблем повсякденної і бойової діяльності [39, 40]. Вирішення проблемних питань проводиться у сім кроків:

1. Збір інформації щодо проблеми;
2. Формулювання проблеми;
3. Визначення критеріїв;
4. Розробка можливих варіантів вирішення;
5. Аналіз можливих варіантів вирішення проблеми;
6. Порівняння можливих варіантів вирішення проблеми відповідно обраних критеріїв;
7. Прийняття і реалізація рішення.

Для планування бою, безпосередньо використовується інші чотири процеси. Підрозділи без штабу (взвод, рота) крім APS використовують TLP. Підрозділи із штабом крім APS використовують комбінацію із трьох процесів (ADP, MDMP, RDSP).

Таблиця 3

Перелік методів роботи ЗС США

Оперативний рівень (об'єднані штаби)	
Процес об'єднаного планування (Joint Planning Process/JPP) та Операційний Дизайн (Operational design), у рамках підходу до Адаптивного планування та виконання ЗС США (Adaptive Planning and Execution/APEX)	
Допоміжні методи роботи об'єднаних штабів	
JIPOE – Joint Intelligence Preparation of the Operating Environment (Об'єднана розвідувальна підготовка операційного середовища) Joint Targeting Process (JTP) – Об'єднаний процес планування ураження JRAM – Joint risk analysis methodology (Методика об'єднаного аналізу ризиків) Стандарти операційних процедур (SOP / Standard Operating Procedures)	
Тактичний рівень (видові методи планування)	
СВ США	ADM, MDMP, TLP, RDSP, APS
ПС США	JAEP
ВМС США	NPP
Морська піхота	MCPP
Космічні сили	SPP
Берегова охор.	DPDP, CPG-101, IAPP, COP
MDMP (Military Decision-making Process) – Військовий процес прийняття рішень (ВППР) TLP (Troop Leading Procedures) – Процедури керівництва підрозділом RDSP (Rapid Decision-making and Synchronization Process) – Процес швидкого прийняття рішення і синхронізації APS (Army Problem Solving) – Методика вирішення проблем СВ США ADM (Army Design methodology) – Методика дизайну СВ США JAEP (Joint Air Estimate Process) – Процес прийняття рішення об'єднаних повітряних сил NPP (Navy Planning Process) – Процес планування ВМС США MCPP (Marine Corps Planning Process) – Процес планування Морської піхоти SPP (Space Planning Process) – Процес планування Космічних сил США DPDP (Department Plan Development Process) – Процес розробки плану виду ЗС США CPG-101 (Comprehensive Preparedness Guide) – Настава з всеохоплюючої готовності CPG-101 IAPP (Incident Action Planning Process) – Процес планування дій на випадок інциденту COP (Continuity of Operations Planning) – Процес безперервного планування операцій	

Вибір комбінації процесів планування для підрозділів із штабом залежить від наявності часу та складності проблеми яку необхідно вирішити.

Типовий алгоритм командира по роботі із невідомою (складною) проблемою це використання Методики Дизайну СВ США (Army design methodology), для її опрацювання до рівня, з якими можна проводити MDMP. Дизайн СВ [11, 40, 41] проводиться за рішенням командира до (під час і після) MDMP. Результати Дизайну будуть використані для деталізованого планування під час MDMP.

Результатом MDMP повинні стати рішення які можливо виконувати за допомогою типових інструкцій зазначених у Стандартах операційних процедур (SOP) та інших керівних документах. Водночас, під час виконання планового завдання, підрозділ може отримати термінове бойове розпорядження або непередбачені зміни в обстановці, які не дозволять проведення MDMP у повному обсязі. У такій ситуації командир прийме рішення за допомогою Процесу швидкого прийняття рішення і синхронізації (RDSP) [40].

Стандарти операційних процедур (СОП (SOP – Standard Operating Procedures)) це набір покрокових інструкцій, що створюються у підрозділах для допомоги військовослужбовцям у виконанні простих рутинних дій у різних видах діяльності [42]. Цей документ розробляється у кожній військовій частині (підрозділі із штабом) на основі СОП старшого начальника. До СОП можуть входити: порядок розгортання і згортання командного пункту, плани його охорони і оборони, схеми розміщення робочих місць, обов'язки і алгоритми дій конкретних посадових осіб штабу (командного пункту) на час планування, зразки формалізованих документів та детальні інструкції (алгоритми) реагування штабів та підрозділів на типові ситуації, які можуть виникнути під час бою (Battle Drills/Staff Drills).

Крім СОП, інтегроване планування підтримується п'ятьма інтеграційними процесами табл. 4. Зазначені процеси необхідні для врахування процедур розвідки (Intelligence preparation of the battlefield, Information collection), планування ураження (Targeting), управління ризиками (Risk management), управління знаннями (Knowledge management) [36]. Ефективне планування без використання інтеграційних процесів неможливе.

Кроки етапів MDMP містять прямі посилання на виконання елементів інтеграційних процесів, але основні керівні документи з MDMP не розкривають послідовність дій з виконання інтеграційних процесів. Для виконання кожного з зазначених процесів у СВ США розроблений відповідний керівний документ [44–49].

Також варто врахувати, що країна НАТО може залучатись до участі не тільки в операціях НАТО, а й в операціях інших міжнародних і регіональних організацій. Всі країни НАТО є членами Організації об'єднаних націй. Таким чином під час залучення до місії ООН, збройні сили та персонал країни НАТО будуть використовувати відповідні процеси планування табл. 5.

Таблиця 4
Допоміжні методи інтегрованого планування СВ США

Інтегроване планування – одночасне використання декількох процесів планування
Підрозділи із штабом (APS, ADM, MDMP, RDSP)
ADM – метод концептуального планування складних проблем MDMP – метод деталізованого планування RDSP – метод уточнення рішень під час етапу виконання APS – метод що визначає загальний підхід до вирішення проблем
Інтеграційні процеси (Integrating processes) планування у підрозділах із штабами
Розвідувальна підготовка бою (Intelligence preparation of the battlefield) Методика збору інформації (Information collection) Планування ураження (Targeting) Управління ризиками (Risk management) Управління знаннями (Knowledge management)
Допоміжні процедури роботи штабів
Стандарти операційних процедур (SOP / Standard Operating Procedures)
Підрозділи без штабу (APS, TLP)
TLP – метод планування для підрозділів без штабу (взвод, рота) APS – метод що визначає загальний підхід до вирішення проблем

Таблиця 5
Методи які можуть використовуватись країнами НАТО у місіях ООН [17, 18]

Стратегічний рівень Integrated Mission Planning Process (IMPP) – Процес інтегрованого планування місії
Стратегічний і оперативний рівень Military Planning Process (MPP) – Процес військового планування
Тактичний рівень UN Military Decision-Making Process (UN MDMP) – Військовий процес прийняття рішень ООН

Крім НАТО і ООН, США входить до складу трьох альянсів і союзів: Програма збройних сил США, Великобританії, Австралії, Нової Зеландії (ABCANZ); Договори про оборону та співробітництво із республікою Корея та Японією; Міжамериканський договір про взаємну допомогу. Інший союз який припинив існувати були Міжнародні сили сприяння безпеці в Афганістані (ISAF). Нам не вдалось знайти методи планування таких організацій, однак ми не виключаємо, що вони є або з'являться у майбутньому.

У результаті проведеної роботи нами сформовано невичерпну, але репрезентативну вибірку методів управління військами в бою (табл.

2-5). **Обговорення результатів.** Розроблений перелік дозволяє по іншому подивитись на множину методів управління військами НАТО з точки зору отриманих результатів ЗС провідної країни США. Існує думка, що країни які входять до Альянсу, на національному рівні зобов'язані користуватись стандартами планування НАТО. Однак підходи стандартизації НАТО залишають можливість країнам врахувати національні особливості управління не тільки на національному рівні а під час спільних дій (концепція провідної країни, операції). Крім того, приклад ЗС США показує, що кожен вид збройних сил у країні НАТО, може мати власну систему методів роботи, яка врахує його особливості.

В контексті запровадження нових стандартів у ЗС України, це з одного боку означає можливість створення та розвитку, та використання національних методів управління, які поєднують і врахують існуючі обмеження, особливості ЗС України та видів ЗСУ із найкращими практиками провідних країн НАТО. З іншого боку, підрозділи та національний персонал Збройних Сил України повинні бути готові до використання не тільки стандартів НАТО, а і методів планування інших країн Альянсу. У такому випадку, розроблений перелік, у разі її постійного уточнення і наповнення, може служити довідником органам військового управління для організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах (військові навчальні підрозділи, закладів вищої освіти) та при підготовці військових частин (підрозділів і окремих військовослужбовців) до участі у відповідних багатонаціональних операціях і навчаннях. Використання переліку дозволяє усунути розбіжності (таб. 1) відносно основних методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО. На схемі чітко видно, що методи (MDMP, TLP та APS) СВ США є методами планування СВ США, а метод ЗС США є колишнім методом об'єднаного планування ЗС США. Водночас, з аналізу рішення [28] щодо запровадження методу ОРР у підготовці ВВНЗ, не можна встановити точно про який метод ведеться мова. Без вказання країни або організації, яка його запроваджує- це може бути методом оперативного чи стратегічного рівня доктрини НАТО COPD [21], або методом оперативно-тактичного рівня ЗС Канади, який може застосовуватись у рамках концепції провідної країни операції НАТО. Отже враховуючи кількість методів з однаковими назвами доцільно сформулювати правило обов'язкового позначення доктрини методу, для усунення непорозумінь.

Висновки і перспективи подальших досліджень

У результаті дослідження створено зведений перелік методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО та його провідних країн. Використання переліку дозволяє вирішити наявні суперечності визначення основних методів планування НАТО.

Отримані результати можна застосувати для розвитку і підвищення ефективності системи управління військами ЗС України під час запровадження і адаптації методів управління військами провідних країн світу.

Подальші дослідження, на нашу думку, доцільно спрямувати на їх класифікацію,

порівняння та виділення умов і чинників, що впливають на результативність методів планування воєнних дій, як у цілому, так і за різними управліннями. Вважається, що це дозволить обґрунтовано оцінювати вплив методів планування воєнних дій на прогнозування та їхню результативність.

Література

1. Артамощенко В. С., Фаворська О. Ю. Управління змінами щодо розвитку системи військової освіти на засадах програмно-проектного менеджменту // Наука і оборона. 2019. № 3. С. 40–44.; 2. Назаркін В. М., Мокоївець В. І. Порівняльний аналіз роботи посадових осіб органів управління військових частин (підрозділів) під час планування бою (дій) у Збройних Силах України та арміях країн – членів НАТО // Наука і оборона. 2020. № 4. С. 7–12.; 3. Поліщук Л. Процес прийняття рішення на ведення бойових дій в сухопутних військах збройних сил країн НАТО // Озброєння та військова техніка. 2018. № 4. С. 3–8.; 4. Поліщук Л., Климович О., Богущий С. Алгоритм роботи органів управління в сухопутних військах збройних сил країн НАТО під час прийняття рішення на ведення бойових дій // Збірник наукових праць Військової академії (м. Одеса). Технічні науки. 2018. № 2. С. 161–170.; 5. Реніло Ю., Російцев В., Іщенко О. Аналіз базових принципів, концепцій та понять доктринального забезпечення збройних сил провідних країн світу // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. 2022. № 1 (43). С. 79–90. <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2022-43-1-79-90> ; 6. Ролін І. Ф., Лобанов А. А., Марущенко В. В. Управління як функція ведення воєнних дій силами оборони України // Наука і оборона. 2019. № 1. С. 09–15.; 7. Російцев В. Аналіз основ та вироблення рекомендацій щодо початку роботи із системою доктринального забезпечення Сухопутних військ США в контексті приведення доктринального забезпечення Збройних Сил України до стандартів НАТО // Journal of Scientific Papers «Social development and Security». 2020. № 5 (10). С. 68–89. <https://doi.org/10.33445/sds.2020.10.5.7> ; 8. Телоков С. М., Гузченко С. В., Гатченко Є. С. Методика оцінювання обстановки командиром тактичної ланки // Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. 2021. № 3(69). С. 80–87.; 9. Філіппенков О. В. Методика оцінювання обстановки з урахуванням змін важливості об'єктів оперативного угруповання військ для прийняття рішення командиром частини (підрозділу) ППО // Системи озброєння і військова техніка. 2020. № 2(62), С. 40–45.; 10. Філіппенков О. В. Аналіз особливостей оперативного планування протиповітряної оборони Сухопутних військ Об'єднаних сил за стандартами НАТО // Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. 2021. № 1(67), С. 38–46.; 11. Grome A. Army research institute for the behavioral and social sciences Arlington VA. Army Design Methodology: Commander's Resource. 2012.; 12. Poltorak S. Т. Трансформація системи військової освіти України на шляху до досягнення стандартів НАТО // Наука і оборона. 2019. № 2 (3). С. 3–10.; 13. Spily P., Hanko M. NATO standardization of the operations planning 2019. № 1. С. 70–80.; 14. Telelym V. M., Danyk Yu. H., Zinchenko A. O. Кіберосвіта у сфері оборони // Наука і оборона. 2019. № 4 (5). С. 35–42.; 15. Vego M. Bureaucratization of the Decisionmaking Process // JPME Today. 2018. № 1 st Quarter (JFQ 88). С. 34–45.; 16. The Lead Nation Concept in Coalition Operations White paper // 2000.; 17. Military planning

process for peacekeeping operations Department of Peacekeeping Operations Office of Military Affairs Military Planning Service, 2009. 33 с.; 18. United Nations Force Headquarters Handbook New York.: 2014-11: UN.; 2014. 126 с.; 19. U.S. Coast Guard emergency management manual, Volume I: Emergency management planning policy, COMDTINST M3010.11E // 2019.; 20. Процес прийняття військового рішення, посібник, наказ командира литовсько-польсько-української бригади ім. Великого гетьмана Костянтина Острозького № 18 від 18 червня 2020 року 1-е изд., Люблін., 2020. 377 с.; 21. Comprehensive Operations Planning Directive v 3.0 Belgium: Allied Command Operations Supreme Headquarters Allied Powers Europe, 2021. 498 с.; 22. ТКП 3-(00)152(03).01 Порядок «Роботи командира та штабу тактичної ланки управління з планування бою (бойових дій) за стандартними операційними процедурами НАТО» (штаб бригади (полку), батальйону та ім рівних) // 2021.; 23. Joint Strategic Planning System, C/CSI 3100.01E // 2021.; 24. Space Doctrine Publication (SDP) 5-0, Planning // 2021.; 25. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» // Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/121/2021> (дата звернення: 08.05.2021); 26. Про питання військової стандартизації Наказ; Міноборони України від 24.02.2020 № 56 // Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0240-20> (дата звернення: 08.05.2021); 27. Сергій Корнійчук, начальник Генштабу ЗСУ, генерал-лейтенант ЗСУ впевнено набувають рис армії за зразками НАТО URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195757-sergij-kornijcuk-nacalnik-genstabu-zsu-generallejtebant.html> (Дата звернення 08.05.2021) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195757-sergij-kornijcuk-nacalnik-genstabu-zsu-generallejtebant.html> (дата звернення: 08.05.2021); 28. Рішення першого заступника Міністра оборони України щодо контролю впровадження в освітній процес процедур планування і прийняття рішень за стандартами НАТО (TLP, MDMP, OPP) від 04.08.2022 №19691/з (особистий архів); 29. Тимчасовий бойовий статут танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України частина 1 (бригада) Наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 09.03.2021 №153, БП 3-(02)11(55).01, особистий архів.; 30. Тимчасовий бойовий статут механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України частина 1 (бригада) Наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 09.03.2021 №152, БП 3-(01,04)11(55).01, особистий архів.; 31. Методичні рекомендації з планування та організації бою за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та ім рівних) ВП 7(5)-00(11)03.01, 14.11.2020, особистий архів.; 32. Процедури процесу прийняття військового рішення (за стандартами НАТО) навч. посіб. / колектив авторів. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 140 с.; 33. Основи організації роботи штабу батальйону за стандартами НАТО Навчальний посібник/ П.П. Ткачук, Багінський, А.А.,

- A.В. Луньков, В.А. та ін. – Львів: НАСВ, 2019. – 87 с.;
- 34.** APP-28, Allied Procedural Publication, Tactical planning for Land Forces. Edition A, Version 1 NATO Standard, NATO Standardization Office, NATO, 102 с., November 2019, особистий архів.;
- 35.** AJP-5 Allied Joint Doctrine for the planning of operations. Edition A Version 2 with UK national elements North Atlantic Treaty Organization Allied Joint Publication, NATO Standardization Office (NSO), May 2019, 200 с. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/837082/dcdc_doctrine_nato_planning_of_ops_ajp_5.pdf (дата звернення 09.06.2020).;
- 36.** Joint Publication 5-0, Joint Planning Washington, DC:Joint Staff, 01 Dec 20: URL: https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/jp_5_0.pdf?ver=ztDG06paGvpQRrLxThNZUw%3D%3D;
- 37.** Army Doctrine Publication 5-0. Operations process Headquarters Department of the Army Washington, DC, 31 July, 2019, 105 с. Режим доступу: URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/ARN18126-ADP_5-0-000-WEB-3.pdf (дата звернення 02.04.2021).;
- 38.** Field Manual 5-0. Planning and order production Headquarters Department of the Army Washington, DC, 1 May, 2022, 404 с. Режим доступу: URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/ARN35403-FM_5-0-000-WEB-1.pdf. (дата звернення 02.09.2022).;
- 39.** Army Techniques Publication ATP 5-0.1 Army Design Methodology Headquarters, Department of the Army Washington, D.C., 1 July 2015, 82 p., URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/atp5_0x1.pdf (дата звернення 02.04.2021).;
- 40.** Army Techniques Publication ATP 3-90.90 Army Tactical Standard Operating Procedures Headquarters Department of the Army Washington, D.C., 1 November 2011, 232p., URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/atp3_90x90.pdf (дата звернення 02.04.2021).;
- 42. Repilo I.,** Hohoniants S., Titarenko O., Kokoyko A., Golovchenko O. Development of the method for determining the maneuver intensity of the executive element of the special purpose system. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. Kharkiv, 2021. Vol. 5. No. 3 (113). P. 75–83. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.242688>.

THE ANALYSIS OF NATO OPERATIONS PLANNING METHODOLOGIES

Iurii Repilo (Doctor of Military Sciences, Professor)

Victor Rossiytsev

Vasyl Shkoliarenko (PhD in Technical Sciences, Senior Researcher)

National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovsky, Kyiv, Ukraine

The article discusses the NATO's operations planning methodologies. Currently, scientists and doctrine developers do not have a common vision of the major NATO planning methods and their application in a particular country of the Alliance. Common planning standards are a key element in achieving interoperability with Allies. Misinterpreting of ways to implement NATO planning methods does not allow their proper application within the Armed Forces of Ukraine. This impedes achievement of interoperability of Armed Forces of Ukraine with NATO.

The purpose of study is to develop and analyze a consolidated list of the main NATO planning methods. To this end, the known lists of NATO's military planning methods have been clarified, considering the latest changes of NATO and its member countries doctrine. In addition, the list is augmented with methods of individual countries within the NATO Lead Nation Concept and the UN planning methods. As a result, we created a list of 44 planning methods of NATO, its member countries and the NATO countries' services.

The result of the analysis shows that an individual NATO member is not required to use the Alliance's planning standards at the national level. Moreover, the use of national planning standards in NATO operations is possible within the lead nation the framework. The analysis indicates that an individual NATO member country and its branches of armed forces may have national planning standards designed in according their threat situation and economic peculiarities. The results of the study could be considered during implementation of NATO planning methods into the national planning standards of the Armed Forces of Ukraine.

Further research could be focused on harmonization of national and NATO planning terminology, planning methods classification and comparison. This could further lead to identification of factors impacting the efficacy of military planning methods. The identification of such factors will make it possible to identify the criteria and measure effect of planning methods on the anticipated results of military operations.

Key words: NATO operations planning methods, MDMP, TLP, OPP, JOPP, JPP.

References

- 1. Artamoshhenko V. S.,** Favors'ka O. Yu. Upravlinnya zminamy` shhodo rozvy`tku sy`stemy` vijs`kovoyi osvity` na zasadax programno-proektnogo menedzhmentu // Nauka i oborona. 2019. # 3. С. 40–44.;
- 2. Nazarkin V. M.,** Mokoyivecz` V. I. Porivnyal`ny`j analiz roboty` posadovy`x osib organiv upravlinnya vijs`kovy`x chasty`n (pidrozdiliv) pid chas planuvannya boyu (dij) u Zbrojny`x Sy`lax Ukrainy` ta armiyah krayin – chleniv NATO // Nauka i oborona. 2020. # 4. С. 7–12.;
- 3. Polishhuk L.** Proces pry`jnyattya rishennya na vedennya bojovy`x dij v suxoputny`x vijs`kax zbrojny`x sy`l krayin NATO // Ozbroyennya ta vijs`kova tekhnika. 2018. # 4. С. 3–8.;
- 4. Polishhuk L.,** Kly`movy`ch O., Bogucz`ky`j S. Algoritm roboty` organiv upravlinnya v suxoputny`x vijs`kax zbrojny`x sy`l krayin NATO pid chas pry`jnyattya rishennya na vedennya bojovy`x dij // Zbirny`k naukovy`x prac` Vijs`kovoyi akademiyi (m. Odesa). Texnichni nauky`. 2018. # 2. С. 161–170.;
- 5. Repilo Yu.,** Rossiytsev V., Ishhenko O. Analiz bazovy`x pry`ncy`piv, koncepcij ta ponyat` doktry`nal`nogo zabezpechennya zbrojny`x sy`l providny`x krayin svitu // Suchasni informacijni tekhnologiyi u sferi bezpeky` ta oborony`. 2022. # 1 (43). С. 79–90. <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2022-43-1-79-90> ;
- 6. Rolin I. F.,** Lobanov A. A., Marushhenko V. V. Upravlinnya yak funkciya vedennya voyenny`x dij sy`lamy` oborony` Ukrainy` // Nauka i oborona. 2019. # 1. С. 09–

- 15.; **7. Rossijcev V.** Analiz osnov ta vy`roblennya rekomendacij shhodo pochatku roboty` iz sy`stemoyu doktry`nal`nogo zabezpechennya Suxoputny`x vijs`k SShA v konteksti pry`vedennya doktry`nal`nogo zabezpechennya Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny` do standartiv NATO // Journal of Scientific Papers «Social development and Security». 2020. # 5 (10). C. 68–89. <https://doi.org/10.33445/sds.2020.10.5.7> ; **8. Telyukov S. M.,** Guzchenko S. V., Gatchenko Ye. S. Metody`ka ocynuvannya obstanovky` komandy`rom takty`chnoyi lanky` // Zbirny`k naukovy`x pracz` Xarkivs`kogo nacional`nogo universy`tetu Povitryany`x Sy`l. 2021. # 3(69). C. 80–87.; **9. Filippenkov O. V.** Metody`ka ocynuvannya obstanovky` z uraxuvannyam zmin vazhly`vosti ob`yektiv operaty`vnogo ugrupovannya vijs`k dlya pry`jnyattya rishennya komandy`rom chasty`ny` (pidrozdil) PPO // Sy`stemy` ozbroynennya i vijs`kova tekhnika. 2020. # 2(62).. C. 40–45.; **10. Filippenkov O. V.** Analiz osobly`vostej operaty`vnogo planuvannya proty`povitryanyoi oborony` Suxoputny`x vijs`k Ob`yednany`x sy`l za standartamy` NATO // Zbirny`k naukovy`x pracz` Xarkivs`kogo nacional`nogo universy`tetu Povitryany`x Sy`l. 2021. # 1(67).. C. 38–46.; **11. Grome A.** Army research institute for the behavioral and social sciences Arlington VA. Army Design Methodology: Commander's Resource. 2012.; **12. Poltorak S. T.** Transformaciya sy`stemy` vijs`kovoyi osvity` Ukrayiny` na shlyaxu do dosyagnennya standartiv NATO // Nauka i oborona. 2019. # 2 (3). C. 3–10.; **13. Spily P.,** Hanko M. NATO standardization of the operations planning 2019. # 1. C. 70–80.; **14. Telelym V. M.,** Danyk Yu. H., Zinchenko A. O. Kiberosvita u sferi oborony` // Nauka i oborona. 2019. # 4 (5). C. 35–42.; **15. Vego M.** Bureaucratization of the Decisionmaking Process // JPME Today. 2018. # 1 st Quarter (JFQ 88). C. 34–45.; **16.** The Lead Nation Concept in Coalition Operations White paper // 2000.; **17.** Military planning process for peacekeeping operations Department of Peacekeeping Operations Office of Military Affairs Military Planning Service, 2009. 33 c.; **18.** United Nations Force Headquarters Handbook New York :. 2014-11: UN :. 2014. 126 c.; **19.** U.S. Coast Guard emergency management manual, Volume I: Emergency management planning policy, COMDTINST M3010.11E // 2019.; **20.** Proces pry`jnyattya vijs`kovogo rishennya, posibny`k, nakaz komandy`ra ly`tovs`ko-pol`s`ko-ukrayins`koyi bry`gady` im. Vely`kogo get`mana Kostyanty`na Ostroz`kogo # 18 vid 18 chervnya 2020 roku 1-e y`zd., Lyublin:, 2020. 377 c.; **21.** Comprehensive Operations Planning Directive v 3.0 Belgium: Allied Command Operations Supreme Headquarters Allied Powers Europe, 2021. 498 c.; **22.** TKP 3-(00)152(03).01 Poryadok «Roboty` komandy`ra ta shtabu takty`chnoyi lanky` upravlinnya z planuvannya boyu (bojovy`x dij) za standartny`my` operacijny`my` proceduramy` NATO» (shtab bry`gady` (polku), batal`jonu ta yim rivny`x) // 2021.; **23.** Joint Strategic Planning System, CJCSI 3100.01E // 2021.; **24.** Space Doctrine Publication (SDP) 5-0, Planning // 2021.; **25.** Pro rishennya Rady` nacional`noyi bezpeky` i oborony` Ukrayiny` vid 25 bereznya 2021 roku «Pro Strategiyu voyennoyi bezpeky` Ukrayiny`» // Oficijny`j vebportal parlamentu Ukrayiny` [Elektronny`j resurs]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/121/2021> (data zvernennya: 08.05.2021).; **26.** Pro py`tannya vijs`kovoyi standarty`zacyi Nakaz; Minoborony` Ukrayiny` vid 24.02.2020 # 56 // Oficijny`j vebportal parlamentu Ukrayiny` [Elektronny`j resurs]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0240-20> (data zvernennya: 08.05.2021).; **27.** Sergij Kornijchuk, nachal`ny`k Genshtabu ZSU, general-lejtenant ZSU vpevnenno nabuvayut` ry`s armiyi za zrazkamy` NATO URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195757-sergij-kornijchuk-nacalnik-genstabu-zsu-generallejtenant.html> (Data zvernennya 08.05.2021) [Elektronny`j resurs]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195757-sergij-kornijchuk-nacalnik-genstabu-zsu-generallejtenant.html> (data zvernennya: 08.05.2021).; **28.** Rishennya pershogo zastupny`ka Ministra oborony` Ukrayiny` shhodo kontrolyu vprovadzhennya v osvitnij proces procedur planuvannya i pry`jnyattya rishen` za standartamy` NATO (TLP, MDMP, OPP) vid 04.08.2022 #19691/z (osoby`sty`j arxiv.); **29.** Ty`mchasovy`j bojovy`j statut tankovy`x vijs`k Suxoputny`x vijs`k Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny` chasty`na 1 (bry`gada) Nakaz komanduvacha Suxoputny`x vijs`k Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny` vid 09.03.2021 #153, BP 3-(02) 11(55).01, osoby`sty`j arxiv.; **30.** Ty`mchasovy`j bojovy`j statut mexanizovany`x vijs`k Suxoputny`x vijs`k Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny` chasty`na 1 (bry`gada) Nakaz komanduvacha Suxoputny`x vijs`k Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny` vid 09.03.2021 #152, BP 3-(01,04)11(55).01, osoby`sty`j arxiv.; **31.** Metody`chni rekomendaciyi z planuvannya ta organizaciyi boyu za standartamy` NATO (shtab bry`gady` (batal`jonu) ta yim rivny`x) VP 7(5)-00(11)03.01, 14.11.2020, osoby`sty`j arxiv.; **32.** Procedury` procesu pry`jnyattya vijs`kovogo rishennya (za standartamy` NATO) navch. posib. / kolekty`v avtoriv. – K. : NUOU im. Ivana Chernyaxivs`kogo, 2018. – 140 s.; **33.** Osnovy` organizaciyi roboty` shtabu batal`jonu za standartamy` NATO Navchal`ny`j posibny`k/ P.P. Tkachuk, Bagins`ky`j, A.A., A.V. Lun`kov, V.A, ta in. – L`viv: NASV, 2019. – 87 s.; **34.** APP-28, Allied Procedural Publication, Tactical planning for Land Forces. Edition A, Version 1 NATO Standard, NATO Standardization Office, NATO, 102 s., November 2019, osoby`sty`j arxiv.; **35.** AJP-5 Allied Joint Doctrine for the planning of operations. Edition A Version 2 with UK national elements North Atlantic Treaty Organization Allied Joint Publication, NATO Standardization Office (NSO), May 2019, 200 s. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/837082/dcdc_doctrine_nato_planning_of_ops_ajp_5.pdf (data zvernennya 09.06.2020).; **36.** Joint Publication 5-0, Joint Planning Washington, DC:Joint Staff, 01 Dec 20: URL: https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/jp_5_0.pdf?ver=ztdG06paGvpQRrLxThNZUw%3D%3D.; **37.** Army Doctrine Publication 5-0. Operations process Headquarters Department of the Army Washington, DC, 31 July, 2019, 105 s. Rezhy`m dostupu: URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/ARN18126-ADP_5-0-000-WEB-3.pdf (data zvernennya 02.04.2021).; **38.** Field Manual 5-0. Planning and order production Headquarters Department of the Army Washington, DC, 16 May, 2022, 404 s. Rezhy`m dostupu: URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/ARN35403-FM_5-0-000-WEB-1.pdf. (data zvernennya 02.09.2022).; **1. 39.** Army Techniques Publication ATP 5-0.1 Army Design Methodology Headquarters, Department of the Army Washington, D.C., 1 July 2015, 82 p., URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/atp5_0x1.pdf (data zvernennya 02.04.2021).; **40.** Army Techniques Publication ATP 3-90.90 Army Tactical Standard Operating Procedures Headquarters Department of the Army Washington, D.C., 1 November 2011, 232p., URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/atp3_90x90.pdf (data zvernennya 02.04.2021).; **41. Repilo I.,** Hohoniants S., Titarenko O., Kokoyko A., Golovchenko O. Development of the method for determining the maneuver intensity of the executive element of the special purpose system. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. Kharkiv, 2021. Vol. 5. No. 3 (113). P. 75–83. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.242688> .